

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 239/2022-40

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľa a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky spoločnosti **URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária**, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, zastúpenej JUDr. Tomášom Sisákom, advokátom, Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 261/2018 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 261/2018 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume **200 eur**, ktoré **j e** jej Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **384,08 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. septembra 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 26 Cb 261/2018 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vyslovil príkaz konať, a žiada priznanie finančného zadost'učinenia vo výške 3 500 eur.

2. Podaním doručeným ústavnému súdu 19. novembra 2021 sťažovateľka rozšírila petit o vyslovenie porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny, ako aj práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež svojho práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zároveň požiadala o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 7 000 eur.

3. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 239/2022-30 z 3. mája 2022 bola ústavná sťažnosť sťažovateľky prijatá na ďalšie konanie v rozsahu namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

4. Z ústavnej sťažnosti, priložených príloh a pripojeného súdneho spisu okresného súdu vyplynul nasledujúci stav veci:

5. Sťažovateľka podala 6. februára 2018 žalobu o zaplatenie peňažnej sumy z titulu neuhradenia faktúry za poskytnuté právne služby proti bývalému klientovi právnickej osobe (ďalej len „žalovaná“) na Okresnom súde Bratislava I. Po námietke nedostatku miestnej príslušnosti Okresného súdu Bratislava I bol spor postúpený okresnému súdu 1. augusta 2018. Okresný súd vo veci uskutočnil pojednávania 13. mája 2019, 10. júna 2019 a 30. októbra 2019, keď vo veci meritórne rozhodol rozsudkom. Obe strany konania napadli rozsudok okresného súdu odvolaniami doručenými okresnému súdu 11. decembra 2019 a 17. decembra 2019.

6. V priebehu rokov 2020 a 2021 okresný súd realizoval úkony spojené s prípravou spisu pre odvolací súd, v marci 2020 vyrubil stranám konania súdny poplatok za podanie odvolania, v auguste 2020 doručoval vyjadrenia stranám konania, v priebehu mesiacov apríl a júl 2021 okresný súd opätovne doručoval vyjadrenia stranám konania, 29. októbra 2021 bol súdny spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“).

II.

Argumentácia sťažovateľky

7. Sťažovateľka v časti relevantnej pre posúdenie namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní argumentuje:

a) k porušeniu základných práv sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote malo dôjsť v dôsledku nečinnosti okresného súdu po podaní odvolania. Ku dňu podania ústavnej sťažnosti vec nebola predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní. Sťažovateľka hodnotí konanie na okresnom súde ako nesústreďené a neefektívne, najmä s poukazom na nečinnosť okresného súdu po rozhodnutí o veci samej, pričom od podania odvolania sťažovateľkou 17. decembra 2019 do podania ústavnej sťažnosti uplynul 1 rok a 9 mesiacov;

b) sťažovateľka sa domáha primeraného finančného zadostučinenia vo výške 7 000 eur a poukazuje na predmet konania, celkovú dĺžku konania pred okresným súdom, ktorá presahuje 3 roky a 9 mesiacov, čím podľa jej názoru dochádza aj k zásahu do jej základného práva vlastníť majetok a základného práva na súdnu ochranu, pretože súdna ochrana, ktorej sa domáha, je s ohľadom na dĺžku konania už len iluzórnou.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd poskytol k priebehu napadnutého konania prostredníctvom predsedu okresného súdu vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý poukázal na doterajší priebeh konania a uviedol, že sťažovateľka nereagovala na výzvu okresného súdu doručenu jej 27. apríla 2021, súd výzvu zopakoval 6. júla 2021.

III.2. Replika sťažovateľky:

9. Sťažovateľka nevyužila svoje právo vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

11. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nekonaní okresného súdu v napadnutom konaní vo fáze po vydaní meritórneho rozhodnutia okresného súdu do predloženia veci odvolaciemu súdu bez relevantného dôvodu ospravedlňujúceho jeho nečinnosť.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. čl. 38 ods. 2 listiny osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP

v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

14. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že v napadnutom konaní sa sťažovateľka domáha zaplataenia peňažnej sumy z titulu odmeny advokáta za poskytovanie právnych služieb proti bývalému klientovi. Z pohľadu ústavného súdu nejde o vec právne ani fakticky zložitú, o čom svedčí aj skutočnosť, že v merite veci bola vec rozhodnutá po roku a dvoch mesiacoch od postúpenia veci okresnému súdu, sama sťažovateľka namieta postup okresného súdu nasledujúci po rozhodnutí o veci samej.

15. Povaha veci z hľadiska jej významu pre sťažovateľku rovnako nie je takou závažnou, aby si vyžadovala osobitný, resp. výnimočný prístup súdu z hľadiska rýchlosti jeho rozhodovania. Ide o bežný obchodnoprávny spor medzi dvomi podnikateľskými subjektmi.

16. K správaní sťažovateľky ústavný súd uvádza, že sťažovateľka podala žalobu na miestne nepríslušnom súde, po 6 mesiacoch od podania žaloby bola vec postúpená okresnému súdu z dôvodu namietania miestnej nepríslušnosti žalovanou, čo je okolnosť, ktorá zapríčinila oddialenie rozhodnutia o veci samej. Okresný súd namietal aj nereagovanie na jeho výzvu z 23. apríla 2021, opätovne sťažovateľku vyzval na podanie vyjadrenia 6. júla 2021. Sťažovateľka zrejme už nepovažovala za potrebné reagovať na vyjadrenie žalovanej v odvolacom konaní, uvedená okolnosť nebránila okresnému súdu po uplynutí lehoty na podanie vyjadrenia predložiť vec odvolaciemu súdu.

17. Konanie okresného súdu je poznačené priet'ahmi vo fáze po vydaní rozhodnutia o veci samej pri realizovaní úkonov spojených s predložením veci odvolaciemu súdu. Obe strany konania podali odvolanie v decembri 2019, v marci 2020 im okresný súd vyrubil súdny poplatok za odvolanie, ktorý obe strany riadne uhradili. Sťažovateľka podala prvé vyjadrenie k odvolaniu 30. marca 2020, žalovaná sa vyjadrila 27. apríla 2020. Vyjadrenia boli okresným súdom doručované 26. augusta 2020, okresný súd nekonal 5 mesiacov. V priebehu mesiaca september podali strany opätovne vyjadrenie k odvolaciemu konaniu. Okresný súd v apríli 2021 doručoval tieto vyjadrenia, nečinný bol znovu 8 mesiacov, v júli vyzval sťažovateľku na vyjadrenie sa, súdny spis bol krajskému súdu predložený 29. októbra 2021, t. j. opätovná nečinnosť okresného súdu predstavovala takmer 4 mesiace. Možno tu teda badať obdobie nečinnosti v trvaní 17 mesiacov.

18. Postup okresného súdu spočívajúci v tom, že odvolanie sťažovateľky podané v decembri 2019 bolo na rozhodnutie odvolaciemu súdu predložené 29. októbra 2021, t. j. takmer dva roky od jeho podania, bez objektívne spoznatel'ného dôvodu, pričom ústavný súd identifikoval neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu v trvaní 17 mesiacov, vedie k záveru o tom, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

19. Vzhľadom na to, že vec sa už nachádza na odvolacom súde, ústavný súd nevyhovel návrhu prikázať okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (výrok 4).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

20. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

21. V prerokúvanom prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol na to, že napadnuté konanie pred okresným súdom celkovo trvalo 3 roky a 2 mesiace, nečinnosť súdu bola 17 mesiacov. S ohľadom na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľku prietahy v konaní zapríčinené nečinnosťou okresného súdu odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľke vo výške 200 eur, ktoré je jej okresný súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 2). Zvyšnej časti návrhu sťažovateľky na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovел (výrok 4).

VI.

Trovy konania

22. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 384,08 eur.

23. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je vo výške 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 10,87 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu), čo spolu činí sumu 384,08 eur.

24. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu